

سؤالات امتحان : علوم و فنون ادبی ۱	رشته : انسانی	ساعت شروع : ۱۰/۳۰ دقیقه	مدت امتحان : ۸۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی :	پایه : دهم	تاریخ امتحان : ۱۴۰۲/۱۰/۱۶	تعداد صفحه : ۳
دبیرستان : اسماء آبی بیگلو			
ردیف	تاریخ ادبیات : (۲ نمره)		
۱	« پدر شعر فارسی » لقب کیست؟ الف) کسایی مروزی (ب) رودکی (ج) ناصر خسرو (د) فردوسی		
۲	در عبارت زیر، کدام واژه از نظر تاریخ ادبیات نادرست است آن را بیابید و اصلاح کنید. زبان پهلوی، در دوره اشکانیان رایج بود و تا اوایل دوره ساسانی نیز آثاری به این زبان، تألیف می شده است. این زبان در شمال و شمال شرقی ایران متداول بوده است.		
۳	عبارت زیر، چه کتابی را معرفی می کند؟ « این کتاب حدود سال ۳۴۶ قمری، به دست عده‌ای از دانشوران خراسان، نوشته شد. موضوع این کتاب، تاریخ گذشته ایران است؛ امروزه فقط چند صفحه ای از مقدمه آن باقی مانده است. »		
۴	درستی یا نادرستی گزاره های زیر را تعیین کنید. الف) فرمان ها و نامه های شاهان هخامنشی است که به خط میخی نوشته شده است. ب) « کسایی مروزی » شیوه « ناصر خسرو » را در سرودن قصاید تعلیمی ادامه داد		
۵	نام صاحب هریک از آثار زیر را بنویسید. الف) تاریخ الرسل و الملوک: (ب) الهی نامه:		
سبک شناسی: (۲ نمره)			
۱	واژگان مشخص شده در متن زیر بیانگر کدام یک از ویژگی های زبانی است؟ هر که به امور دنیایی رو آورد و از سعادت آخرت خود غفلت کند، همچون آن مرد است که از پیش اُشتر مست بگریخت و به ضرورت، خویشتن در چاهی آویخت و دست در دو شاخ زد که بر بالای آن روئیده بود. « کلبله و دمنه »		
۲	هریک از موارد زیر مربوط به کدام قلمرو از ویژگی های شعر یا نثر است؟ (زبانی / ادبی / فکری) الف) بهره گیری از تمثیل (ب) کمی واژگان غیر فارسی (پ) هوشیاری و پرهیز از خوشی های زودگذر		
۳	درست یا نادرست بودن عبارات زیر را مشخص کنید الف) نثر دوره سامانی، ساده و روان است و بیشتر به موضوع های حماسی، ملی و تاریخی توجه دارد ب) اصل تفسیر طبری را محمد بن جریر طبری به زبان فارسی نوشته است.		
۴	در بیت « چو سیّاد آمد، او را مرده پنداشت نمی یارست روبه را کم انگاشت » کاربرد تاریخی دستور را نشان دهید.		
موسیقی شعر: (۶ نمره)			
۱	پس از عاطفه مهمترین و مؤثرترین عامل تأثیرگذاری شعر..... است		
۲	تعداد واج ها را در کلمات زیر مشخص کنید. الف) موج (ب) آباد		
۳	علامت هجاهای کدام مصراع، از چهار بار « — U — » تشکیل شده است؟ الف) غلام آن سبک روحم که با من سر گران دارد (ب) هر که چیزی دوست دارد جان و دل بر وی گمارد پ) دیوانه چون طغیان کند زنجیر و زندان بشکند (ت) هر که شیرینی فروشد مشتری بر وی بجوشد		

۴	در مصراع زیر، چند هجای کشیده و چند مصوّت وجود دارد؟ بلم آرام چون قویی سبکبار
۵	سعدی با وزن و آهنگی که در سرودهٔ زیر انتخاب کرده، چه حالتی را به خواننده منتقل می‌کند. ما همه چشمیم و تو نور ای صنم چشم بد از روی تو دور ای صنم روی میوشان که بهشتی بود هر که ببیند چو تو حور ای صنم حور خطا گفتم اگر خواندمت ترک ادب رفت و قصور ای صنم الف) غم و اندوه ب) شادی و نشاط درونی پ) امید به آینده روشن ت) هراس از دوری معشوق
۶	در کدام سروده، وزن و آهنگ با محتوا هماهنگی ندارد؟ الف) پیرزنی را ستمی درگرفت دست زد و دامن سنجر گرفت (سنجر: نام فرمانروای سلجوقی) کای ملک آزرم تو کم دیده‌ام وز تو همه ساله ستم دیده‌ام (آزر: عدل و انصاف) *** ب) خداوندا شبم را روز گردان چو روزم بر جهان پیروز گردان شبی دارم سیاه از صبح نومید دراین شب رو سپیدم کن چو خورشید
۷	ابیات زیر دربارهٔ رنج و بلای زلزله سروده شده است. وزن کدام بیت با این موضوع هماهنگی ندارد؟ الف) یکی نبود که گوید به دیگری که مموی یکی نبود که گوید به دیگری که منال (مموی: گریه و زاری نکن) ب) دل درهم و خاطر به غم و سینه به تاب است شهری به خروش است و جهانی به عذاب است
۸	بیت زیر را به هجاهای تشکیل دهندهٔ آن تجزیه کنید؛ سپس هر هجا را با علامت خاص آن بنویسید. حلالست رفتن به صحرا، ولیک نه انصاف باشد که بی ما روند
زیبایی‌شناسی: (۶ نمره)	
۱	شاعر در کدام بیت از آرایهٔ «واج آرایی» بهرهٔ بیش‌تری برده است؟ ۱) صبا به لطف بگو آن غزال رعنا را که سر به کوه و بیابان تو داده‌ای ما را ۲) رسم عاشق‌کشی و شیوهٔ شهر آشوبی جامه‌ای بود که بر قامت او دوخته بود ۳) آن ابر درر بار ز دریا که برآید پر کرده ز در و درم و دانه دهان را ۴) شب است و شاهد و شمع و شراب و شیرینی غنیمت است چنین شب که دوستان بینی
۲	در هر عبارت، نوع سجع را مشخص نمایید. الف) پشت و پناه سپاه من بود، در دیدهٔ دشمنان خار و بر روی دوستان خال. ب) دو چیز محال عقل است: خوردن بیش از رزق مقسوم و مردن پیش از وقت معلوم. پ) هر که را زر در ترازوست زور در بازوست
۳	واژه‌های مشخص شده در بیت زیر، کدام آرایهٔ لفظی را پدید آورده اند؟ در رفتن جان از بدن، گویند هر نوعی سخن من خود به چشم خویشتن، دیدم که جانم می رود
۴	در کدام بیت، واج آرایی هم در صامت و هم در مصوّت وجود دارد؟ الف) فغان کاین لولیان شوخ شیرین‌کار شهر آشوب چنان بردند صبر از دل، که ترکان خوان یغما را ب) کرامت کن درونی درد پرورد دلی در وی درون درد و برون درد

۱	در کدام مصراع، واج آرایبی، محسوس تر است؟ دلیل خود را بنویسید. الف) ملامت علما هم ز علم بی عمل است ب) موج بی پروای طوفان خیز دریای توام	۵
۱ ۱ ۰/۲۵ ۰/۲۵	با توجه به بیت های داده شده به پرسش ها پاسخ دهید. (۱) به دل، روباه گفتا: ترک غم گیر چو زنده مانده ای، یک گوش، کم گیر (۲) نزد دم، تا که آهن درفکندند به سختی چند دندانش بکندند (۳) چون نام دل شنید از دور، روباه جهان بر چشم او شد تیره، آن گاه (۴) بگفت این و به صد دستان و تزویر بجست از دام، همچون از کمان، تیر (۵) حدیث دل، حدیثی بس شگفت است که در عالم، حدیثش در گرفته است الف) در کدام بیت، آرایه تشبیه وجود دارد؟ «مشبه به» این تشبیه را بنویسید. ب) دو «کنایه» در این ابیات بیابید و بنویسید. پ) در کدام بیت، آرایه «تکرار» وجود دارد؟ ت) در بیت دوم «تکرار» کدام صامت بر تأثیر موسیقی سخن افزوده است؟ (یک مورد)	۶
۰/۵	در کدام گزینه ارزش موسیقایی سجع، بیشتر است؟ الف) مُلک بی دین باطل است و دین بی ملک ضایع. ب) دوستی را که به عمری فراچنگ آرند نشاید که به یک دم بیازارند. پ) توانگری به هنر است نه به مال، و بزرگی به عقل است نه به سال.	۷
نقد و تحلیل نظم و نثر (۴نمره)		
۰/۵ ۰/۵ ۰/۵	با توجه به ابیات زیر به سوالات پاسخ دهید (۱) به دام افتاد روباهی سحرگاه به روبه بازی اندیشید در راه (۲) که گر صیاد بیند هم چنینم دهد حالی به گازر پوستینم (۳) به دل می گفت: با دل نیست بازی کنون باید به کارم حیلہ سازی الف) با توجه به درونمایه و قافیه، قالب شعر چیست؟ ب) کدام ویژگی زبانی در بیت دوم وجود دارد؟ ج) در بیت اول و سوم کدام ویژگی زبانی مشترک وجود دارد؟	۱
۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵	با توجه به متن زیر به سوالات پاسخ دهید «هر دو پای، بر سر چهار مار بود. نظر بر قعر چاه افکند، ازدهایی سهمناک دید. به سر چاه، التفات نمود. موشان سیاه و سپید، بیخ آن شاخ ها دایم می بریدند و او در اثنای این، تدبیری می اندیشید و خلاص خود را طریقی می جست. پیش خویش، زنبورخانه ای و قدری شهد یافت. در حلاوت آن مشغول گشت که از کار خود غافل ماند و نه اندیشید که پای او بر سر چهار مار است.» کلیله و دمنه الف) نویسنده در این متن برای بیان مفهوم غفلت انسان از چه روشی بهره برده است؟ ب) نوع «را» در جمله «خلاص خود را طریقی می جست» چیست؟ پ) در گروه «موشان سیاه و سپید» کدام ویژگی زبانی وجود دارد؟ ت) منظور از «چاه» و «موشان سیاه و سپید» چیست؟ ث) یکی از ویژگی های فکری این متن را بنویسید.	۲

ردیف	راهنمای تصحیح سؤالات	نمره																																																
تاریخ ادبیات: (۲ نمره)																																																		
۱	(ب) رودکی ۱۲۵	۰/۲۵																																																
۲	زبان پهلوی ۱۲۵ ← زبان پارسی ۱۲۵	۱/۵																																																
۳	شاهنامه ابومنصوری ۱۲۵	۱/۲۵																																																
۴	(الف) درست ۱۲۵ (ب) نا درست ۱۲۵	۱/۵																																																
۵	(الف) محمدبن جریر طبری ۱۲۵ (ب) عطار نیشابوری ۱۲۵	۱/۵																																																
سبک شناسی: (۲ نمره)																																																		
۱	کاربردهای کهن واژگان که امروزه، به گونه ای دیگر به کار گرفته می شوند	۱/۵																																																
۲	(الف) ادبی ۱۲۵ (ب) زبانی ۱۲۵ (پ) فکری ۱۲۵	۱/۷۵																																																
۳	(الف) درست ۱۲۵ (ب) نا درست ۱۲۵	۱/۵																																																
۴	استفاده از ترکیب « نمی یارست» یا « کم انگاشت» ۱۲۵	۱/۲۵																																																
موسیقی شعر: (۶ نمره)																																																		
۱	وزن ۱/۵	۱/۵																																																
۲	(الف) ۴ واج ۱۲۵ (ب) ۵ واج ۱۲۵	۱/۵																																																
۳	(پ) دیوانه چون طغیان کند زنجیر و زندان بشکند	۱/۵																																																
۴	۲ هجای کشیده ۱/۵ ۱۰ مصوت ۱/۵	۱																																																
۵	(ب) شادی و نشاط درونی ۱/۵	۱/۵																																																
۶	(الف) پیرزنی را ستمی درگرفت دست زد و دامن سنجر گرفت ۱/۵ کای ملک آزرم تو کم دیده ام وز تو همه ساله ستم دیده ام	۱/۵																																																
۷	(ب) دل درهم و خاطر به غم و سینه به تاب است شهری به خروش است و جهانی به عذاب است ۱/۵	۱/۵																																																
۸	<table border="1"> <tr> <td>س</td> <td>لا</td> <td>می</td> <td>ص</td> <td>می</td> <td>ت</td> <td>رز</td> <td>غم</td> <td>ن</td> <td>دی</td> <td>دم</td> <td>۱/۵</td> </tr> <tr> <td>U</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>U</td> <td>—</td> <td>U</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>U</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>۱/۵</td> </tr> <tr> <td>ب</td> <td>ان</td> <td>دا</td> <td>ز</td> <td>ی</td> <td>ت</td> <td>را</td> <td>دوس</td> <td>ت</td> <td>دا</td> <td>رم</td> <td>۱/۵</td> </tr> <tr> <td>U</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>U</td> <td>—</td> <td>U</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>U</td> <td>—</td> <td>—</td> <td>۱/۵</td> </tr> </table>	س	لا	می	ص	می	ت	رز	غم	ن	دی	دم	۱/۵	U	—	—	U	—	U	—	—	U	—	—	۱/۵	ب	ان	دا	ز	ی	ت	را	دوس	ت	دا	رم	۱/۵	U	—	—	U	—	U	—	—	U	—	—	۱/۵	۲
س	لا	می	ص	می	ت	رز	غم	ن	دی	دم	۱/۵																																							
U	—	—	U	—	U	—	—	U	—	—	۱/۵																																							
ب	ان	دا	ز	ی	ت	را	دوس	ت	دا	رم	۱/۵																																							
U	—	—	U	—	U	—	—	U	—	—	۱/۵																																							

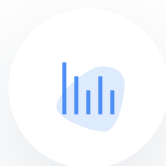
زیبایی‌شناسی: (۶نمره)		
۱	۳) آن ابر درر بار ز دریا که برآید پر کرده ز درّ و درم و دانه دهان را	۱/۵
۲	الف) متوازن ب) متوازی پ) مطرف	۱/۷۵
۳	سجع ۱/۵	۱/۲۵
۴	الف) فغان کاین لولیان شوخ شیرین کار شهر آشوب چنان بردند صبر از دل، که ترکان خوان یغما را	۱/۵
۵	الف) ملامت علما هم ز علم بی عمل است ۱/۲۵ زیرا واج آرایبی صامت‌ها از مصوّت‌ها محسوس تر است. ۱/۷۵	۱
۶	الف) بیت ۴ ۱/۲۵ مشبه به: تیر از کمان (تیری که از کمان رها شود) ۱/۲۵ ب) ترک غم گیر، دم نزدن، جهان بر چشم او تیره شد. (۲ مورد) ۱/۵ پ) بیت ۵ ۱/۲۵ ت) ب، ن (یک مورد) ۱/۲۵	۱/۱ ۱/۱ ۱/۲۵ ۱/۲۵
۷	پ) توانگری به هنر است نه به مال، و بزرگی به عقل است نه به سال. ۱/۵	۱/۵
نقد و تحلیل نظم و نثر (۴نمره)		
۱	الف) مثنوی ۱/۵ ب) وجود واژگان کهن ۱/۵ ج) ترکیب سازی ۱/۵	۱/۵ ۱/۵ ۱/۵
۲	الف) تمثیل ۱/۵ ب) حرف اضافه (برای) ۱/۵ پ) جمع بستن کلمه «موش» با نشانه «ان» ۱/۵ ت) چاه: دنیا ۱/۲۵ موشان سیاه و سپید: شب و روز ۱/۲۵ ث) گران بها بودن لحظات عمر / هوشیاری و پرهیز از خوشی‌های زودگذر / دوری از غفلت (و موارد مشابه دیگر) ۱/۵	۱/۵ ۱/۵ ۱/۵ ۱/۵ ۱/۵

در همه موارد نظر شما اساتید گرامی، صائب است

اپلیکیشن درسی همیار

برنامه رایگان درسی همیار

تمام پایه ها

جواب کتاب ، تدریس و نمونه سوال

همیشه رایگان

برنامه همیار کاملا رایگان میباشد